

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za po godine K 6. — Za Šibenik na godinu donasanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Glasilo tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju. — Rukopisi se ne vraćaju.

Vlada i Zadar.

Glavni grad hrvatske pokrajine, sa dobrim dijelom pučanstva hrvatskoga, sa okolicom čisto hrvatskom, sa uredima koji upravljaju cijelom zemljom, po mnenju i razpoloženju dalmatinske vlade, imao bi biti i ostati gradom u kom Hrvati ne bi smjeli pokazati da su na svom zemljištu i među pučanstvom koje od pokrajine i okoline hrvatske žive.

Zadar bez hrvatske pokrajine i hrvatske okolice pretvorio bi se nevoljno selo. Prema tomu imalo bi se očekivati da će Zadar biti sviestan tog svog položaja i prema pokrajini haran, pitom, gostoljubiv.

Poznato je da on to nije, nego da je, proti svakom očekivanju i razboritom umovanju neprijateljski razpoložen prema cijeloj zemlji.

Ovom nenačaravnom razpoloženju gospodujeći življa, Zadru krija je vlada i oni ljudi naših autonomnih vlasti koji s vladom drže. U Zadru je naime stvorena klika između ljudi na vlasti, na autonomnim pokrajinskim vlastima i na občini, koji se međusobno podpuno stazu bez obzira na stranke ili narodnosti kojima pripadaju. Članovi ove klike vladaju Zadrom, pokrajinom i u svemu se medju sobom štite.

Na taj način stvoreno je u Zadru stanje, koje prkositi, izazivati i ponizuje celu našu zemlju i celi naš narod.

A ti prkositi, izazivati i ponizuju podržavana su u prvom redu od vladane klike, a to na slijedeće načine:

U Zadru je protežiran svaki onaj koji se izkaže mržnjom na hrvatski značaj naše zemlje.

U Zadru vladina klika daje i rasipile novac ciele pokrajine.

U Zadru vladina klika zabranjuje svaki javni izraz hrvatski i što je svukud dopušteno našim sokolskim društvinama nije u Zadru tobož radi javnog mira.

U Zadru vladina klika dopušta svakog drugog proti Hrvatima, što da bi se bilo gdje drugdje dogadjalo upotreblje bi se najstrože mjeri.

U Zadru vladina klika prieti ima već toliko godina iznimnim mjeram proti izgrednicima, a u istinu ne poduzimje ništa nego, kako ovog puta kroz svoju „Smotru“ zahtjeva od Hrvata podpuni muk i javno laže izkrivljujuč činjenice i sumnjeće ljudi da su oni pucali u množstvu; kad nisu nego se oprezzo pripravili na nužnu obranu.

U Zadru je vladina klika toliko pošla napred da se kroz svoju „Smotru“ ići i kako je cieia zadarska obala odgovorila pozdravom zviždanja, kad u istinu to nije istina, jer je tada na zadarskoj obali bilo do tri četvrtine sve samih Hrvata, a zadarska klika bila je većinom po prozorima i zaštićena od čopora redara.

U Zadru se vladina klika toliko čuti možnom da kroz svoje novine napada na sudbenu vlast samo za to što tamu ima ljudi koji nisu ubojice izručili u ruke onih koji bi ih zakrilili. Klika se ne srami, ona se stihi ničeša, ona se istovjetuje sa talijanskim strankom, koja poduzimje sve moguće da razbojstvo podigne na kult, na dužnost svoje stranke.

Na sva ova poduzeća klike vlada se niti ne miče, nego poručuje našem narodu, da bi ona bila pripravna uvesti u Zadru državno redarstvo, i da ju na to mora ovlastiti naš sabor.

Eto dakle zadaće sabora!

Nu mi mislimo da sabor toga neće učiniti. Vlada ima na razpoloženje i redarstvo i žandare, pa ipak se u Zadru svega dogadja. Dakle mir ne zavisi od pomjicanja redarstvenih mjeru, nego od nečesa drugoga, a to je od klike koja gospodari u Zadru i pokrajini na način kako smo letimice spomenuli.

Iz toga sledi da će Zadar prestati prkositi cijeloj zemlji samo onda, kad se Hrvatima

dozvoli što oni u Zadru traže, a to je slobodu kretanja, sastajanja, govora, udruživanja i svega što je s tim spojeno.

Ovu slobodu ne treba da štiti ni vlasta, ni vladina zadarska klika oružanom silom, nego ovu slobodu će biti zaštićena od samih Hrvata, od njihove narodne sile, onim časom kad klika ne bude mogla poduzimati sve one mjeru, koje zaštićuju izgrednike, koje ih podižu i podziju. A da to klika ne bude mogla raditi, najviše je da naše narodne sile, koja ne znači, kako njeni kukavelj cieni, niz prostakih tučnjava, nego narodni odpor i ponos, narodnu organizaciju u smislu da nad našom zemljom ne upravlja zadarska klika sastavljena od ljudi vezanih uzajammim privatnim osobinim interesima, koji se ne mogu spojiti ni sa pojmom narodnog predstavnštva, ni onim vlaste koja što do sebe drži.

Zadarska klika poslije svojih interesa zna samo još za jednu dužnost, a to je podržavanje talijanske zadarske kule, neka radi Zadra budu Hrvati zabavljeni i još jednim poslovom, koji bi bio odavan, dovršen da nije takova vladina i zapovjed i takav sporazum između ljudi koji sačinjavaju kliku, a složni su u tomu da se radi svojih interesa pokoravaju visokoj vlasti i svakoj njezinoj zapovijedi.

Naša narodna sila, mora ići dakle u prvom redu za tim da te i slične klike onemogući, pa će zadarsko pitanje biti rješeno na čast naroda našega. Sve druge mjeru su samo prividne i uperenje u prvom redu proti Hrvatima, proti njihovom slobodnom i naravnom razvitku.

A da je tako najbolje svjedoči službeni organ dalmatinske vlasti, koji se napinje da štiti, talijanske napokon i neistinu i tendencijalnim pisanjem.

Do Hrvata je da odgovore talijanšima i vlasti i sličnoj zadarskoj kliki, kako zasluzuju, a to je intenzivnom pripravom da već jednom dokrajče zadarsko pitanje, kako se dolikuje način ove pokrajine i zadarske občine.

Ali za to osim afirmacije u raznim svečanostima treba i sustavna rada u Zadru i okolišu zadarskom. Kad takvoga rada bude u izobilju, pasti će i od sebe stablo, koje vlada tako brižno nježuje.

Rim proti nadbiskupu Dvorniku.

Borba za očitvanje glagolice u vjerskim obredima u hrvatskim zemljama već je povukla mnogo žrtava. Rimski kurija dosljedno je radića da unisti taj naš narodni amanet te je osobito uzela na našan one svećenike koji ustaju u obrau tog našeg privilegia. Spomenut će ovde samo sadašnje narodnoga zastupnika na carevinskom viču i na zadarskom saboru veleč, don Iva Prodanu, koji je čak bio suspendiran a divinis i osudjen da gladije.

Političke vesti.

Rekonstrukcija Biererthova kabimenta. Ministar finacija vitez Bilinski izjavljuje u „Neue Freie Preise“, da za sada ne može biti ni govor o rekonstrukciji Biererthova kabimenta. Tek poslije sastanka parlamenta moglo bi biti govor o kakvom promjenama, ali i tada to nije stalno.

Grof Khuven-Hedervary u akciji. Grof Khuven Hedervary stigao je u Nuštar, Zdravstveno je njegovo stanje veoma povoljno. Khuven će ovih dana voditi sa Hideghetyem važne pregovore. Khuven u jeseni čeka iz Lukacs i Fejervarya još velika misija u Ugarskom, i Hideghety-u sprema. Khuven jedno mnogo važnije mjesto od ovoga na kojem je sada Hideghety bi naime u slučaju da Khuven postane ministrom predsednikom ili min. finacija postao ministrom za Hrvatsku, eventualno mogao bi biti i Rauchovinom naslijednikom.

Položaj u Ugarskom. U Ugarskoj vlada podpuno mrtvilo. I od najavljene akcije narodnosti čini se da ne će biti ništa. Magjarski ministri žele imati mira, pa su izdali naloge svojim tajnicima i upraviteljima, da nikome ne jevje njihove adrese. Oni ne će da budu smetani od novinara, i hoće da u tijeku razvijaju svoje političke osnove za rasplet krize. Najnovije vesti iz Pešte javljaju, da je Wekerleov put u Isz ukoj spojen sa kriozom. Članovi ugarske vlade još uvek stoje na stanovništu, da se mora stvoriti parlamentarna stranka, koja će preuzeti vlast. Ova se pako dade organizirati samo putem fuzije. Nu, pošto ovaj fuzionirani kabinet ne će dobiti ni vojničke koncesije, to ni Wekerleov i Andreassy nije voljan da stupi na čelo kabineta. Usled toga se spominju imena Zichy, Szell i drugi, no to sve se može smatrati kombinacijama.

Španjolske prilike. U Španjolskoj je zavladao mir. Nema sumnje, da je vlada na mnogim mjestima svladala buntovnike i da je tamo gospodaricom polozala. Ali to još uvek ne znači podpuni mir. Tamnice su prepunjene uapšenicima, revolucionarima ubijaju bez pravorije sudbenog. Policia zatvara sve po redu, do koga dolazi. Dakako da time samo podžide nezadovoljstvo. Osnovana su po svim i najmanjim mjestancima nezadovoljstva ogњista, koja će najednom planiti i zahvatiti jakim plamenom revolucije čitav kraj. Čini se, da je sadanji mir u Španjolskoj, mir pred olujom. Službeni listovi javljajući viesti iz bojišta potvrđuju vjest, da su Mauri navali na utvrdu te tom prigodom izgubili sili svojih, no svoje su mrtvace i ranjenike ipak mogli odneti. Potrgali su takodjer željezničke tračnice u duljini od 150 metara. General Marina je zapovedio, da se imadu tračnice na novo postaviti. Iz Melije javljaju, da su na jednu grupu časnika u kojoj je bio i general Marina Mauri u jednoj jami sakriveni pučali. Odio Španjolskih vojnika natjerao je neprijatelje u bieg. Tom prilikom izgubile Španjolski jednog časnika i šest vojnika.

Kretsko pitanje. Kretsko pitanje počinje približavati se svom razriješenju. Vlada je udovoljila želji zaštitnih vlasti te je odlučno zamjeniti grčku zastavu sa kretskom. Po nalogu vlade, objelodanjenom u službenom listu, vijat će se narodna zastava svaki dan na utvrdom otoku, a na ostalom javnim zgradama vijat u nedjelju i svetak. Vojsko je odseće nositi na svom barjaku i sliči svetoga Jurja. Ta odluka znači, da su Krećani bar privremeno odlučno okaniti se svojim separatističkim težnjama i zadovoljiti se sa statu quo. U Carigradu je takodjer zavladalo bolje razpoloženje, te je Šek-ul-islam u svojem pismu kretskom muftiji preporučio muhamedancima, da ne napuste ostrva.

Blagoslov sokolskog barjaka u Betini.

Prošla nedjelja 8. 8. mj. Betina je doživila riedko slavlje. Taj dan betinski „Hrvatski Sokol“ slavio blagoslov svog barjaka, uprav majstorski izvezena po gdjici Marici Pelajić sa Stankovaca u ravnom Kotarima, sestri m. p. betinskog župnika Don Cirila Pelajića. Radnja je ta baš majstorska.

Ovome slavlju odzavala se i sudjelovala čitava sokolska „Krešimirova župa“. Naročito parobrod, uz svirku „Šibenske glazbe“, pod vodstvom br. župana Dr. Krstelja krenuo je iz Šibenika sokolovi Družišta i Kaštelja, te Mandaline, Tiesna i Šibenika pod svojim barjacima. Na parobrodu nahodi se i sokolski ličnik br. Dr. F. Dubličić. U Vodicama ukrcane se tamošnji Sokol sa barjakom i pomladkom. Oko 9 sati prispešće u labavu Bettinu, gdje su već bili na okupu sokolovi Tiesna, Murter, pod barjakom, te oni Betine sa svojim podmladkom pod nerazvijenim družbenim barjakom. Preko 1500 ostalih izletnika Šibenskog primjora i otoka, ravnih kotara i biogradske okolice uveličalo tu slavlju.

Nakon što se je župa svrstala, velebna povorka, uz svirku glazbe, krenula u mjesto. Pred „Hrvatskom čitaonicom“ pozdravili mle goste Blaž Bilić, na što povorka prosledi u crkvu, da prisustvuje službi božjoj. Kad se je misa svršila povorka nastavlja kroz mjesto, pa se ustavlja na rudini pri moru gdje se imao obaviti blagoslov barjaka. Sveti čin obavio m. p. župnik Don Ciril Pelajić, a barjaku što ga zaokružio 28 milovidnih betinskih krasotica u narodnoj nošnji kumovala je plemenita gdja, E. Krstelj rođ. Meichsner, br. Regner zamjenje je u kumstvu br. I. Skelina načelnika družinskog. Nakon obavljenja blagoslova, barjak zapešra i zaokruži vazduhom, a „Šibenska glazba“ na pozdrav udara „Hrvatsku himnu“. Prisutni sokolovi i gosti na taj milozvučni zvuk i u znak časti himni, a počasti razviti barjak, odkreše glave. Br. Regner vodja župe podže barjak i u ime Župe, i hrvatskog sokolstva uz par rođljubnih riječi predaje ga starosti br. M. Filippi betinskog Sokola. Ovaj ga daje barjaktaru

svoje čete br. A. Sladiću: da ga neokaljana čuva, da betinski „Hrvatski Sokol“ predvodi u svakom rodoljubnom i domovinskom podhvatu i pokretu. Barjakat br. Sladić občajeći i glavu izgubiti, a barjak, tu njegovu i čitave čete svečinu, čuvati. Govor barjakata, betinskog težaka, učinio je dubok utisak, jer je izrečen određeno i zgodno prama prilici složen, tko da se svak zadivio. M. p. župnik Pelajić na progovori sokolstvu i občinstvu, bodreći osobito prve na utrajan rad na ujedinjenje i slobođu razgrane nam Hrvatske domovine.

Nakon obavljenja blagoslova, župa i izletnici razidješe se mjestom urešenim, okičenim trobojnicom, koju mlada nevjesta. Dok su braća sokoljicu izvadili, pokušale vježbe, upravni odbor „Krešimirove župe“ sastao se, da vieća o izgradnji talijanske mafije u Zadru. Vodja župe br. Regner živom riečju crta sve barske čine zadarskih talijanaša nad hrvatima i hrvatskim sokolovinom u Zadru. Upravni odbor jednočesto naredi bratu županu odspasti da brojova, što je br. župan odmah i proveo, a glase:

„Dr. Masović!“ — „Zadar.“

Sokolovi ove župe sakupljeni u Betini Šalu. Vama nevinoj žrtvi malijske gospode hrvatski srdačni pozdrav, uz jamstvo: da Vaša krunje utaman prolivena. Zdravo! Na ovu brojovaku Dr. Masović odgovorio je odmah zahvalom, koja je svakog obradovala.

„Hrvatski Sokol“ — „Zadar.“

Sokolovi ove župe sakupljeni u Betini, u odlučnim časovima koje prolazi to bratsko društvo, jednoglasno preporučuju sklad u redovima, odvajnost pred silom kroz koju po drugi put krava prolazite, a treći put morati pobjeda i vaša i naša. Zdravo!

Malo za tih zajedničkih objed. Starosta betinskog sokola V. Filipi, pozdravlja i zahvaljuje braći, pa ostalim gostima; pozdravlja milu kumku brajku; obraća se županu kao predstavniku vrhovne vlasti „Krešimirove župe“. Br. župan Dr. Krstelj crta svrhu sokolstva; patnju hrvatskog naroda, progostva Hrvate u Zadru; tu da se hoće utrajinog i požrtvovnog rada; nek su nam, uzorom braća Slovenci Trsta, koji već i u Trstu i nad Trstom kruže slovenskim trobojom. Još su govorili braća sokoljici: Roca, Regner, Kulić, Orada, Pleslić, Mudronja, Radonić, i seljak Juraga. Čitav slavlje bi pak začinjeno odvajnom i odlučnu riečju zastupnika Dr. Drinkovića i poslanika na cesarevinском vječu braće Slovencu Vječeslavu Štrekelj. Klicalo se Don Ivanu Prodani Dr. Drinkoviću, poslaniku Dr. Dulibiću, županu Dr. Krstelju; braći Slovencima, poslaniku Štrekelju, kumi i kumu barjaka, bratstvu Slovence i Hrvata, Hrvatskom ujedinjenju i slobodi Hrvatske.

U 4 sata nastupiće javne vježbe. Prostim vježbama sudjelovali članovi župe; vježbe mužkog podmladaka sa zastavicama proveo vodički i betinski podmladak. Prednjački zbor šibenskog sokola prodičio sebi i župu na spravama, nečušnji i prečam; nekoliko vježbala i vodički pomiladak izveo na preči. Sa vježbama čunjevina Šibenik osjetljivo se župu. Uzorne prosti vježbe po betinskom i vodičkom Sokolu izvedene, bez prigovora. Postiće vježba progovorju murski sokola br. Niko Skračić upravo dino, veličajući ulogu žene u borbi Hrvata.

Postiće 6. braća imala se rastati. To je bio i ganuljiv i velebitni čas. Jabuba ne biti smjela na zemlju, pasti da ju tko bacio, koliko

se naroda sjatilo pri rastanku. Sokoli, gosti, izletnici pozdravljaju i rukuju se, te jedan drugoga sjeca, pozivlje; do vidjenja na 29 kolovoza na sokolskoj slavi u Šibeniku. Sve zuji i bruji kao u košnici, a „Šibenska glazba“, uz odobravanje i pleskanje, začinje udaranjem rodoljubnih koracića i davorija.

I „Krka“ kremu. U Vodicama izkreao se vodički „Sokol“ praćen do sokolane „Šibenskom glazbom“; bengali razvijeličuju prolaz, a krijevi lete nebu pod oblake. U Šibeniku pred sokolovu i izletnike skoro splio se čitav grad. Sokolovi u povorci uz sviranje glazbe oblaže gradom, a u sokolani se postoji krasnog govora župana razlaze, radostni i ponosni da „Krešimirova župa“ od svojih osmanu država, već imade šest sa razvijenim barjakom t. j. Šibenik, Drišnji, Vodice, Mandalina, Murter, Befina.

Ova divna slava ostaje nezaboravna za svakog učestnika, a za Betinu upisana zlatnim slovima. Zdravo Sokoli naši!

Politički komešar u košulji.

Makarska.

Pod gornjim naslovom izšao je članak u „Hr. Rieči“ pred nekoliko dana. I ubila ga memla iznenada. Najprije ga izmrcvarše i logiliše, pa ga turiše u svjet kao mulca bez kape i opanaka.

Suvišno je žedati za slobodom, kad nam je sudjeno, polag toga, što živemo u XX. stoljeću, da se bolno natežemo, dok smognemo i formu i alegoriju, e da nešto kažemo, a sve kako bi smo umakli upasnicu kojekakvih vlasti, i naročito oblasti, a osobito onda, kada se o istoj piše, ili kad ju se kritizira.

Činjenice stoji da i djelovanje javne osobe već po sebi i od sebe spada i pod javnu kontrolu. Njoj nije moguće umati! Zdravo, čudoredno koristno, svakako je vrijedno priznanja. Nečudoredno, opako, štetno hrli u susret, bezmislođeno osudi.

Kontrolor u svom proizvodu nazirjeva zvanični ilustraciji života, pa prije svega konstata, je li ta ilustracija vjerna? — Ako je vjerna, tada kritičan odmah prema njoj počinje analizirati same činjenice — tako, da kritika ili kontrola nije ništa drugo, nego niz moralnih, etičnih i publicističkih opažanja života po proizvodnicu, po djelovanju. Na to on ima pravo. Ala uzaludne koristi, kad mu vlast to krate!

S toga i uporno i odporno pitamo: što nas sputate u stanju prava i dužnosti?

Kad se pravo stvar zamjeti, o njoj pravo piše, i logički zaključi ona stoji kao istina pa makar.

Pitamo: Zašto ljudi rodjeni za poštano, čudoredno djelo, nemaju srdaćnoga, čovječjega čuštva za obće dobro?! Zašto su samo slučaj, koja nosi gospodaru filždanu baš s toga, što joj on za to omogućuje život?! Zašto su takvi ljudi, kao moljice na bubnju?!

Gospod komesar u košulji toliko Vam non scholae se d viate! — premda je sjegurno, da cete vi našem ovoga odigrati, ali najsjajnije, ulogu matematičara, koji, kad je doslušao čitanje izbornog proizvoda literalne sadržine, upita: „Što se tim dokazuje?“

Refleksije prigodom otvora jedne brodograditeljne zadruge.

Nekad slavna naša mornarica na jedra, danas tek da životari. Slavni naši starinski

opet vručina, sve mi to ne dalo ni da gledam, ni da slušam, ni da mislim; nadjoh se u nekom drugom svjetu, u nekom slatom, ne moćnom, ne znam ni sama kokom snu; bijan pijana od mirisa, topline, svjetlosti, a kruv meni vrela, disah kau oognjevi... On uz to došao. Nije mi bio drag, ali je bio — čovjek. A tom stanju, djevojče od sedamnaest godina, nije ni čuda... padol. Kad se raztrezni, jaoh, kako sam se pokajala — no prekasno... Vrli mi se u glavi, kad pomislim na onaj čas! — Malo prije rođenja podjoh s njim pred oltar. — Je li to majka, tako unesrećiti svoje diete? Nije drugo već kučka i kučka!...

— Dašto nego kučka — potvrdio bi Juro izvalivši jednu od onih.

— Nego sreća, da je moj Jure dobar? dodata bi obično — nije kao drugi.

I Juro imao prijatelj. Kako im je bio zahvalan, što mu zabavljaju ženu. On ju je napokon ljubio, te nije mogao podnosit, da gubi svoju ljepu mladost samo uza nj, kad je ne umije zabavljati. Kako bi mu nešto stiskalo srce, videći svoju drugicu mučljivu, zlovoljnu, tako bi igrao od veselja videći je gdje, veselo

škeri ostali su sasma opustošeni, a na njihovim ruševinama podigli su se bili „kantivi“ oko Trsta. Doduše to je proces naravi i na pretku, jer parobrodi zamjenje jedrenjača i potom moradosmo zaostati nad znanjem, novcem i ustajnostu. Nu obazrimo se časkom na manji slijnji rad. Obazrimo se časkom na ove male ladice, što ih gorostari — parobrodi — gradjeni u Trstu, ili čak u Engleskoj nose na svom tielu. To su vam one male ladice privezane po 10—15 o njihovu boku. Pitajmo tko je ove napravio? Pitajmo gdje su bili izrađeni? Odgovor ćemo dobiti: Gđe je parobrod zgradjen, tamo su i zgradjeni čamci. Dakle nije dosta, što je Trst odnio, a nosi i danas sve što je Dalmacija imala, a i mi u ovom pogledu, nego još nastoji da utuči i onaj mali naš obrat, kao što je pitanje brodogradnje malih čamaca.

Ovo je dosta žalostno, a uvreda je našoj zemlji. Jednou kad su ili uslijed napretka i procesa naravnog razvitka naši škeri morali prestati bitišati, pošto ni novcem ni drugom pogodnostu niesu mogli uživati, što su imali ipak oni, koji su zaboravili na sve to, kao i na ono, da je Dalmacija i da su dalmatinski pomorci otvorili oči osma u Trstu i Rici te na taj način, da su postali ova dva grada ono što jesu, a to sve u slavu mudrosti austrijskih državnika, koji su znali onako lijepo izolirati Dalmaciju od svakog čelježničkog osobačaja i usilovati ju da svu svoju uvoznu i izvoznu trgovinu Šalje i prima preko Trsta i Rike.

U ovom pogledu s nama i s našim pomorstvom Austro-Ugarska vlada nije ništa bolje postupala niti postupa od mletačke republike. Rebri, da je Austrija, kad je zagospodovala zemljama, koje su nekoć spadale pod moć Senerissime, sve to dobro proučila, proračunala a to da sve sustavno sprovdala.

Pustoš našega mora na kojem želimo vidići našu ladju to nam najbolje posvodeću, a cijela talijanska flota što kretari našim momenom potvrđuje.

Ovome su svemu krivi mudri austrijski državnici, koji su znali svaku urediti po receptu mletačkog lava, a još samo ostaje jedno, a to je da nam u Trstu sagrade „Riva dei Senerissime“, sve to dobro proučila, proračunala a to da sve sustavno sprovdala.

Ovo robstvo treba da prestane. Treba da mi ko svjetan narod bolje i sretnije budućnost ustanemo na obranu propalih naših brodograditeljnih poduzeća, to pošto sami ne možemo sve kao pojedinc, treba da se naši brodograditelji ujedine u zadrugu, jer ove su jedino kadre da prisile odlučujuće faktore, da se ozbiljno brigaju oko svoje sretnije budućnosti na moru.

Kad odlučujući faktori budu se viši bavili radnjom u brodograditeljstvu u Dalmaciji a manje se brigali za ono, što se njih u njihova zvanja ne tiče, biti će bolje za državu, a i za državljance.

Neka se svu našu brodograditeljstvu gdje ih god ima sdruze u zadruge za brodogradnju, pak budućno imali desetak ovakvih zadruga, onda ćemo pitati gospodru, koja vedre i oblače, hoće li i u napred postupati naprama nama, kako postupaju?

Korčula i Betina su prve razbili mraz, a na drugima je da ih sliede.

Samo napred ustrajno i odvažno. B.

Pokrajinske vesti.

Zastupnik Prodani u svom kotaru. U četvrtak je u Kukljići bila svečanost bl. Gospo

čavrijla i gdje se smije s njegovim dobrim prijateljima.

Više bi putu vido, da njegova prisutnost smeta i on bi te odmah uklonio... Vratio bi se, kad bi bio uvjeren, da više ne smeta.

Da je bolje raztrese, podje i na putovanje s njom. Bilo mu draga, što je došao s njima i jedan njegov prijatelj, s kojim mu je taj prijatelj dobro došao: dok bi on razgledao starine, crkve, tvornice i ostalo, što nije nije puno zanimalo, njegov dobar prijatelj bio je spravan, da služi gospodri od kavalira i da je vodi, kamo zaželi. — Odluce da će se u Trstu zadražiti tri dana. Slučaj je htio, te se ne sastadoše već na parobrodu, kad su imali odputovati. Drugoga bi čovjeka to bilo uznemirilo, dočim je njega veselilo, jer je to bio znak, da mu se ženica lijepo zabavlja. Dočeka je smješći se zadovoljivo :

— A, dušice, jesli li mi se zabavljala?

— Jesam, jesam, divno, dobar moj Juro.

Putovanje medutinju ne pomoglo, pač i škodilo gospodji. Više nije imala ni milosrdja na dobrog Juru; htjela da joj udovolji svakom hiru, a i za najmanju sitinu težko bi ga posvala. Juro sve mirno podnosio žaleći što je

od sniega, a tu je prigodu uhvatio zastupnik Prodani, da sa Dr. M. Skvrcem i nekoliko prijatelja posjeti radišnu Kukljići.

Zastave su se vijale, a na pristaništu svog je zastupnika pričekalo više prijatelja, koji su iza prijateljskog razgovora u kući staroga Jarkova Martinovića, pričekali na svršetku popodnevnje službe božje, pak se zatim sakupile u dvoranu obrtno-potrošne zadruge. Tu je Don Ivo Prodani tumčio narodu raziyat političkih prilika u domovini u ovo zadnje vrijeme. — Osvrće se na svoj zastupnički rad obzirom na potrebe svog kotara i njihovog mjeseta. Iztiče njihove potrebe i razlaže kako je i koliko je on sa svoje strane nastojao, da ih ublaži i da kod zvanih faktora uplije da im se doskoči. Preporuča im u svim njihovim potrebama složan izput sela, jer bog, kako kaši, Kučkijičanu imaju primjer, slabu sve ide, a zastupnik ne može da svakoj doskoči. Razlaže im, kakove su tu potekoće radu opozicionog zastupnika. — Prelazeći na obće stanje stvari u našoj domovini, crta im popularno naše jade i nevolje i nastojanja stranke prava, da se stanje poboljša. Potiče ih na slogan u velikom, kao i u malom; u njihovim mjestnim pitanjima, kao i u višim narodnim. Stavlja im pred oči pitanje zadarske občine, u kojem se neće gledati tko je kakve stranke, već je već dobar, zauzet i pošten Hrvat.

Dr. Miho Skvrci osvrće se na rad zastupnika i rad stranke prava u obće. Crta naše socijalne i ekonomski prilike i nastojanja, da se potrebama seljaka u susret dodje. Stavlja im na srce sklad između zastupnika i naroda. Ponovo im napominje zadarsku pitanje, koje nije samo pitanje naše stranke već svih Hrvata, koji će pri tome zajedničko kolo zaigrati.

B. G. Angelinović popularno im tumači uspjehu složna rada i posljedice neslogu u privatnom i javnom životu.

Sakupljeni su odusevljeno popratili rieči govornika, liza govoru Don I. Prodana burno su ga pozdravili. Kad je sve završilo, više je sejaka dalo izražaj prijateljskoj naklonosti seljaka Kukljiča prama svom zastupniku.

Za djaake nautičke škole. Otvoren je natječaj na tri razpoložive zemaljske štipendije po K 300 za siromašnije vrednije dalmatinske učenike, koji pohadjuju nautičke škole u Dalmaciji. Molba sa dočinjenim izpravama treba u roku do mjesec dana upraviti preko upraviteljstva škole na zemaljski odbor.

Načelnik Dr. Perković-Slivnja. Čitamo u „N. L.“: Ovih dana, prvih po puta, odkada je svjeta i pametara, prisplišano na naše strane gospodsko kočija, a u njoj naš načelnik Dr. Krstelj u družtvu vrpčačkog župnika, vlc. D. Marka Vežića i občinskoga revnoga tehnika Ivana Bergončića. Ban načelnik neradno i skromno, da obadje novi občinski put, koji nas primiće i približava svetu. Kod Vrpča se spomenuti put susreće i sjedišuje sa državnom cestom i otale kukom i kršem, po kome mi do sada vratili lomili, a na opanku oputu u lapte kidali, sviđavaju okretni tehnik sve pomučno valoviti prirodnih formacija amošnjeg tla, puti nas na šest obilnih kilometaradalečine i slijubljuje na amošnjoj razmjerici Šibeniku, Drnišu i Trogiru da dubokom zagoram. Od vanredne će ovo biti koristi po amošnju, i onako ljudskim hajstvom i škrošću prirode osiromašenu krajinu, a to je pristupno svakome, koji dohvaća, kako su ţile kućavice u razvoju čovječanstva sretno razgranane komunikacije koje danas u svetu i vode poglavitu rieč i u sebi cene-

možda baš on krov toj nervoznosti svoje njezne polovice.

Baš u to doba bio im gostom za neko dana jedan njihov prijatelj. Juro u obće imao dobar, tvrd san, kao čovjek zadovoljan, mirne ēudi, koji vas dan radi. Za gostovanja toga svog dobrog prijatelja jednom se slučajno probudi prije zore, kad se obično dizao, te se takodjer slučajno — sjeti, da mu nema drugarice u postelji. Malo se zamisli, ili bolje počne misliti, ali mu spasonosni san odmah odmati otjera svaku misao i opet tvrdno usnu. U zoru se digne, no ovog putu ostavi postelju praznu, izdaje odmah da se malo prošeće. Izgubio napokon i on utvrpljenje, dodijala mu blažena nervoznost i razmislijao, bi li joj barem sada štograd da reče.

Nadjе ju svu raskosmanu, gdje se vrti po kući.

— Ali ženo...

— Što je? orsorno će ona.

Poznavao dobro on jenjzinu nervoznost, pa ga onaj — što? — upravo smeo, te počme mucići:

— Znaš, meni... meni je težko...

— Što ti je težko, što? govoril!

— Gđe si — gdje si bila — gdje si

